

Kozma Éva
Elnök
MIAKÖ, Mikepércsi Anyák a Környezetért Egyesület
4271 Mikepércs Hold utca 10/A, Magyarország
Info@miakoegyesulet.hu
2023. október 10.

Maroš Šefčovič
Európai Bizottság
Ügyvezető alelnök Európai Zöld Megállapodás, Intézményközi Kapcsolatok és Előrelátás
Rue de la Loi / Wetstraat 200, 1049 Brüsszel, Belgium
cab-sefcovic-contact@ec.europa.eu

Tisztelt Maroš Šefčovič Alelnök Úr!

A Magyarországon bejegyzett Mikepércsi Anyák a Környezetért Egyesület (továbbiakban: Egyesület) (<https://www.facebook.com/people/Mikep%C3%A9rcsi-Any%C3%A1k-a-K%C3%B6rnyezet%C3%A9rt-Egyes%C3%BClet-MIAK%C3%96/100091405532381/>) a Debrecen mellé települő akkumulátorgyárak létesítése okán jött létre. Az egyesület célja a lakókörnyezetünk épített és természetes értékeinek megóvása a gyermekeink és a jövő generációk számára. A szervezetünk emellett célul tűzte ki, hogy a településünk lakóinak érdekeit képviseli minden olyan esetben, amikor a lakosok egészséges és biztonságos környezethez való joga veszélybe kerül.

Örömmel értesültünk arról, hogy Ön váltja Frans Timmermans Urat az Európai Bizottság zöld átmenetért felelős alelnöki posztján. Az örömünk abból adódik, hogy az Ön személyében reményt látunk arra, hogy az Európai Unió kidolgozás alatt álló zöld átmenet szabályozása összhangban van a tevékenységünkkel, amit a környezetünk és a gyermekeink, unokáink egészségének megóvása érdekében folytatunk.

Teljes mértékben egyet értünk azokban az alapvetésekben, amit az EURONEWS-nak adott interjújában megfogalmazott. Mi is azt valljuk, hogy mind felelősek vagyunk és nem hagyhatjuk ebben az állapotban a környezetünket, legyünk akár állampolgárok vagy politikai döntéshozók. Üdvözljük azt a meglátását is, hogy nagyobb mértékben szükséges bevonni az embereket az olyan döntésekbe, ami a környezetük állapotát jelentős mértékben befolyásolhatja, hiszen erre már született is megállapodás a tagállamok között. Továbbá erre szolgál az Aarhusi - egyezmény, amelynek az irányelveit nagyobb mértékben lenne szükséges érvényesíteni.

Szeretnénk felhívni a figyelmét arra a küzdelemre, amit az alapvető emberi jogaink, az egészséges és biztonságos környezethez való jogunk érvényesítése érdekében teszünk. Hiszünk benne, hogy nem csak magunkért és családtagjainkért, közösségünkért, a lakóhelyünkön élőkért állunk ki, hanem minden magyar emberért, a tagállamok biztonságos és egészséges környezetéért.

Ismerjük a Zöld Átállás alapvetéseit, amelyben jelentős szerepet kap az elektromobilitás és az elektromos autópár részeként a gépjármű akkumulátorok gyártása.

Tisztában vagyunk azzal is, hogy a globálisan zöld elektromos közlekedés sajnos lokálisan szennyező, mert adott esetben a gépjármű akkumulátorok gyártása, ami kiemelten energia és vízigényes folyamat, jelentős terhelést jelent a gyárak környezetére. Ennek a tudásnak olyan módon kerültünk a birtokába, amely esettanulmányként is szolgálhat az Európai Unió vonatkozó szabályzásának a kidolgozásához, amennyiben valóban az a cél, hogy az embereket nagyobb mértékben be kívánják vonni a döntéshozatalba és ahogyan Ön fogalmazott, a politikai vitákba. Sajnos a zöld átállás és az akkumulátorgyártás is a politikai erők eszköztárába tartozik, ami, ha nem megfelelően használják, akkor könnyen előfordulhat, hogy az emberek, a közösségek megosztásához és szélsőséges esetben akár visszaélésekhez, jogsértésekhez és környezetromboláshoz is vezethet.

A mi közösségünk 2022 végén - 2023 elején kezdett el formálódni, amikor a médiából értesültünk róla, hogy döntés született Európa legnagyobb akkumulátorgyárának, a kínai CATL-nek a megépítéséről a településünk (Mikepércs) és Debrecen város között elhelyezkedő Déli Ipari Parkban, közel egy nemzetközi repülőtérhez. Ezt követően egyesekben kérdésként merült fel, hogy lehetnek-e esetleg negatív hatásai, veszélyei, ha egy ilyen óriási méretű vegyiüzemet ennyire közel telepítenek lakóépületekhez. **Javasolt az európai uniós szabályzás kialakításakor a veszélyes ipari létesítmények biztonsági távolságának vizsgálata, annak érdekében, hogy kötelező érvényű biztonsági távolságot határozzanak meg lakóépületektől, köztisztviselőkétől, más ipari létesítményektől, közlekedési csomópontoktól vagy akár egy repülőtértől annak érdekében, hogy a lakosság tömeges veszélyeztetését vagy dominó hatás jellegű ipari katasztrófákat el lehessen kerülni.**

A kételkedők megjelentek azon a közmeghallgatáson, amit a településünk, Mikepércs polgármestere szervezett meg, annak érdekében, hogy tájékoztassa a lakosságot a Mikepércs mellé tervezett ipari beruházásról. Itt szükséges kiemelni, hogy a magyar vonatkozó szabályzás szerint a mi polgármesterünket nem kötelezte semmi arra, hogy közmeghallgatást tartson, mert ugyan az ipari park közvetlenül szomszédos a településünkkel, de a szomszédos nagyváros, Debrecen közigazgatási területéhez tartozik. Ennek ellenére a falu vezetője is kockázatosnak ítélte meg a beruházást, látva annak lehetséges hátrányait. A közmeghallgatáson tudtuk meg, hogy nem is egy, hanem három ilyen jellegű gyár építéséről született döntés és a tervezett gigagyár mellett, ami három ütemben fog épülni, már el is kezdtek kettő másik akkumulátor részegységet gyártó üzem és katódgyár építését, ami szintén jelentős terhelést jelent majd a környezetünkre. A közmeghallgatáson szakértők is részt vettek és megerősítették azt az információt, hogy ezek olyan ipari létesítmények, amelyek rendkívül sok energiát és ivóvíz minőségű vizet igényelnek, nagy zajjal és légszennyezettséggel járnak, amennyiben üzembe helyezik őket. Sajnos ezeknek a gyáraknak a megépítését a politikai vezetők úgy döntötték el, hogy a nyilvánosságot előzetesen egyáltalán nem tájékoztatták. Bár megtartották a kötelező közmeghallgatásokat, de az emberek nem tudták, hogy milyen következményekkel kell számolniuk és nem is kapott kellő figyelmet ez a kérdés. Az önkormányzat sem hívta fel az emberek figyelmét ezekre a fontos eseményekre, azokról véletlenül szereztek csak tudomást.

A Mikepércsen rendezett közmeghallgatáson tudtuk meg, hogy Debrecen is tervez közmeghallgatásokat a kínai CATL gigagyár építésével kapcsolatban, aminek keretében

szóban és írásban is tehetünk fel kérdéseket, illetve lehetőség van bekapcsolódni a környezetvédelmi és katasztrófavédelmi eljárásokba. A Debreceni közmeghallgatások nagy meglepetést okoztak a város és a kormány vezetőinek, mert jelentős ellenállásba ütköztek a lakosok részéről, ami nagy médiavisszhangot keltett. Azóta a kormány a Magyarországon egyedülálló módon kihirdetett háborús veszélyhelyzetre hivatkozva rendeletben úgy intézkedett, hogy nem szükséges feltétlenül az emberek részvételével megtartani a közmeghallgatásokat. Helyette az adott önkormányzat online módon is válaszolhat az előzetesen írásban beküldött kérdésekre, ami nyilvánvalóan azt eredményezi, hogy nincs lehetőség közvetlen módon a kérdéseinket a megválasztott vezetőknek feltenni, nincs lehetőségünk további magyarázatot kérni, esetleg visszakérdezni. **Javasoljuk, hogy az Európai Unió szabályzás kialakításakor kötelező módon írják elő, a kellő – a beruházásról való döntés megszületését megelőző – időben, és széles körben hirdetett, az emberek fizikai jelenlétében történő közmeghallgatások megtartását. A közmeghallgatáson feltett kérdéseket, az illetékes hatóságok kötelező módon úgy válaszolják meg szóban és írásban, hogy az mindenki számára elérhető, részletes és érthető legyen.**

A közmeghallgatásokat követően az eredményesebb érdekérvényesítés érdekében civil környezetvédelmi szervezetet alakítottunk, mert azt érzékeltük, hogy magánemberként nincs arra esély, hogy bekapcsolódjunk az engedélyezési eljárásokba, pereket indítsunk, és képviseljük az alapvető emberi jogainkat. Szakértőket kértünk meg, hogy segítsenek a környezetvédelmi és katasztrófavédelmi engedélyezéshez kapcsolódó dokumentumok elemzésében, amelyek civil szemmel is látható módon nem a kellő alapossággal készültek. Többek között nem vették azt figyelembe, hogy milyen közel épül a gyár lakott településekhez, hasonló jellegű vegyi üzemekhez vagy a repülőtérhez. Nem vizsgálták ipari katasztrófa esetén a dominó hatást és nincs az ipari parknak egy összesített hatástanulmánya. Nagyon sok időt vett ez a kutatás igénybe és a munka során hiába beszéltünk egyre több szakemberrel, a megválaszolatlan kérdéseink száma egyre nőtt és egyre távolabb kerültünk attól a céltól, hogy széles körben és hitelesen kapjanak az emberek tájékoztatást az akkumulátorgyártás témakörében. Sajnos az egyesületekre vonatkozó törvények korlátozó szabályai miatt, a szervezetünk jelenleg még nincs olyan helyzetben, hogy hatékonyan tudja a közösség érdekeit védeni, mert minimum 2 évnek szükséges eltelnie, hogy ügyféli minőségben jogosulttá váljon egy hasonló eljáráshoz csatlakozni. Az anyagi forrásaink is korlátozottak. Általában lehetőség van arra, hogy amennyiben az adott szervezetet jelölik meg az állampolgárok, a személyi jövedelemadójuk 1%-t támogatásként felajánlhatják a civil szervezetnek. Ez a legjelentősebb bevételi forrás a hasonló civil szervezeteknek, de szintén csak 2 év működést követően válnak jogosulttá erre a támogatásra. Esetünkben Dávid és Góliát harcát kell elképzelni úgy, hogy Góliát előnyét nem csak a mérete jelenti, de az idő szempontjából sem lehet vele a versenyt felvenni. Évekkel előttünk jár az a politikai erő, aki az emberek tájékoztatása nélkül, az ő véleményük képviseletét mellőzve, évekkorábban kialakított tervek alapján hozott döntéseket. A szervezetünk azzal küzd, hogy a kormány és az önkormányzatok helyett elfogulatlan és szakértői véleményekkel alátámasztott tájékoztatást adjon az embereknek, de ezt a megfelelő források hiányában nem tudjuk olyan hatékonysággal végezni, mint a közmédiát kézivezérlés alatt tartó kormány, aki véleményünk szerint tudatosan félretájékoztatja a

lakosokat. További hátrányt jelent a szervezetünk számára, hogy a közmédiában és a kormány által közpénzzel támogatott írott sajtóban és internetes fórumokon a tevékenységünket úgy állítják be, mintha ellenzéki vagy politikai befolyásolás alatt állnánk és az akkumulátoripar elleni tiltakozás azért nemzetellenes, mert idegen lobbik támogatják külföldről anyagilag. **Ezt a területet is javasolt érinteni az Európai Unió szabályzás kialakításakor. Kötelezni kellene a tagállamok politikai vezetést, hogy a környezetet ilyen jelentős módon terhelő iparágról szóló döntésekbe időben, pártatlan és szakértői tájékoztatás mellett vonja be az állampolgárokat. A környezetvédelmi szervezetek hatékony működését ellehetetlenítő szabályozásokat módosítani szükséges annak érdekében, hogy az érdekvédelem és a szakértői tájékoztatás több forrásból, időben megvalósuljon.**

Az akkumulátorgyártással kapcsolatban 2023. januártól augusztusig Magyarországon több mint 120 népszavazási kérdést kezdeményeztek magánszemélyek, civil szervezetek és ellenzéki pártok. Ebből 16 kérdést a mi szervezetünk fogalmazott meg és beadás előtt környezetvédelmi szakjogászokkal véleményeztetett, tehát kellőképpen megalapozottak voltak. Az a tény, hogy a választási bizottság minden népszavazási kérdést visszautasított, legfőképpen arra hivatkozva, hogy azok nem közérthetőek az átlagemberek számára, véleményünk szerint újabb bizonyíték arra, hogy Magyarországon a jogállamiság nem érvényesül. A választási bizottság a politikai erők által befolyásolható és nem az emberek érdekeit képviseli. Az indokok között olyan hivatkozás is előfordult, hogy az akkumulátorgyárat telepíteni szándékozó befektető szabad vállalkozáshoz fűződő alapjogát sérti a kérdés, viszont nem vizsgálták azt, hogy a befektetés megvalósulása mennyire sérti az emberek egészséges és biztonságos környezethez való alapjogát. **Ezt a kérdéskört is javasoljuk kiemelten kezelni az Európai Unió jogalkotás során. Egyértelmű módon szükséges meghatározni, hogy az emberek alapvető jogai előrébb valók, mint az ő közvetlen környezetüket terhelő gyárak tulajdonosainak, mint vállalkozóknak az alapvető jogai. Amennyiben elkerülhetetlen, hogy a gyárakat a lakott területek közelébe telepítsék, kötelező jelleggel tömegtájékoztatás és eredményes népszavazás megtartása legyen az engedélyezési eljárások elindításának a minimum feltétele.**

Magyarország Kormánya megbízásából a felelős minisztérium összeállította a Nemzeti Akkumulátor Iparági Stratégia 2030 dokumentumot (<https://kormany.hu/dokumentumtar/nemzeti-akkumulator-iparagi-strategia-2030>). Ez a dokumentum többek között elemzéseket tartalmaz arról, hogy az akkumulátor gyártási lánc Magyarországra tervezett üzemei kiemelkedően magas energia, ivóvíz minőségű víz, szakképzett munkaerő és alapanyag igényel rendelkeznek. Az utóbbi időben Magyarországot és azon belül a lakóhelyünket kiemelten sújtja az energiaválság és a klímaváltozás miatt fellépő aszály. Ezek együttesen és külön – külön is további válsághelyzeteket generálhatnak, de a legalapvetőbb emberi szükségletek kielégítésére szolgáló élelmiszer és ivóvíz hiánya is kialakulhat. További tényezőként figyelembe kell venni, hogy Magyarországon és egyébként a térségünkben kiemelkedően magas a foglalkoztatottság, ezért az újonnan betelepült gyárak munkaerőhiánnyal küszködnek. Magyarország nem rendelkezik az akkumulátorgyártáshoz szükséges alapanyagokkal, azokat külföldről, nagy távolságról szükséges beszállítani, bár a vonatkozó iparági stratégia megemlíti azt, hogy geotermikus forrásból lehetséges lesz majd a lítiumigény kielégítése, amennyiben a technológiai fejlettség ezt lehetővé teszi. A Nemzeti

Akkumulátor Iparági Stratégiát közgazdasági szempontból Györffy Dóra közgazdászprofesszor külön tanulmányban elemezte (<https://www.kszemle.hu/tartalom/cikk.php?id=2109>). Az összehasonlító elemzés konklúziója hazánkra nézve elkeserítő: „a komparatív hátrányokra építő magyarországi akkumulátorgyártás a magyar adófizetőknek nagyon rossz üzlet, a gazdaság más szektorainak kárára növekszik, így a fejlettségi lemaradásokat konzerválja, miközben a környezet számára is pusztító”.

A fentiek alapján kijelenthető, hogy a térségünkben kiemelt kockázatot jelent az állampolgárokra nézve, és befektetői szempontból is akár egyetlen akkumulátorgyár telepítése is. Ennek ellenére a lakóhelyünk közelébe tervezett akkumulátor-klaszter egy katódgyárat, egy szeperatorfólia gyárat és Európa második legnagyobb akkumulátorgyárat foglalja majd magába. Ezen kívül a Debrecen Északnyugati Gazdasági Övezetben található ipari parkban szintén döntés született egy akkumulátorgyár üzem létesítéséről. Kíváncsiak voltunk, hogy ennek ellenére mi sarkallta a felelős vezetőket erre a kockázatos vállalkozásra, ezért a szervezetünk közadatigénylés keretében megkereste Debrecen önkormányzatát azzal kapcsolatban, hogy megismerje azokat a dokumentumokat, amelyek alátámasztották az ipari létesítmények megvalósíthatóságáról szóló döntéseket. Többek között a legjelentősebb ilyen dokumentum a város számára törvényben meghatározott, kötelezően elkészítendő települési környezetvédelmi program. Sajnálatos módon a közadatigénylésünk sikertelen volt, mert Debrecen városa nem tudta részünkre a vonatkozó környezetvédelmi törvényben meghatározott települési környezetvédelmi programot bemutatni. Sajnos csak a 2009-14 közötti időszakra rendelkeztek egy ilyen program, amit 2015-ben felülvizsgáltak, de az elkövetkező évekre vonatkozó, közgyűlés által jóváhagyott és a környező településekkel egyeztetett programot nem tudtak felmutatni. A települési környezetvédelmi program azért is különösen fontos dokumentum, hiszen megalapozza az önkormányzatok iparosítást célzó döntéseinek szakszerűségét, megállapítja azokat a határokat, amelyek között az önkormányzati döntés még nem terheli visszafordíthatatlanul a környezeti elemeket a földet, a vizet és a levegőt, valamint esélyt ad az itt élők egészségének megtartására. A települési környezetvédelmi program azért is nagyon jelentős, mivel Debrecen adottságaival, sajátosságaival és gazdasági lehetőségeivel összhangban tartalmaznia kell a légszennyezettesség-csökkentési intézkedési programmal, valamint a légszennyezéssel, a zaj és rezgés elleni védelemmel, valamint a stratégiai zajtérképekre épülő intézkedési tervekkel, a zöldfelület-gazdálkodással, az ivóvízellátással, a települési csapadékvíz-gazdálkodással, a kommunális szennyvízkezeléssel, a települési hulladék-gazdálkodással, valamint az elhagyott hulladék felszámolásával, az energiagazdálkodással, a közlekedés- és szállításszervezéssel, a feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításával és a környezetkárosodás csökkentésével kapcsolatos feladatokat és előírásokat. Továbbá önként vállalt módon tartalmazhatja a települési környezet minőségének, környezetbiztonságának, környezetegészségügyi állapotának javítása, valamint a természeti értékek védelme és fenntartható használata érdekében különösen a területhasználattal, a földtani képződmények védelmével, a talaj, illetve termőföld védelmével, a felszíni és felszín alatti vizek, vízbázisok védelmével, a rekultivációval és rehabilitációval, a természet- és tájvédelemmel, az épített környezet védelmével, az ár- és belvíz-gazdálkodással, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével, az éghajlatváltozás várható helyi hatásaihoz való alkalmazkodással, a

környezeti neveléssel, tájékoztatással és a társadalmi részvétellel kapcsolatos feladatokat és előírásokat.

Azért is lényeges e dokumentum megismerése, hiszen Debrecen város önkormányzatának gondoskodnia kell - a környezetvédelmi törvény szerint - a települési környezetvédelmi programjában foglalt feladatok végrehajtásáról, a végrehajtás feltételeinek biztosításáról, és figyelemmel kell kísérenie e feladatok ellátását. A környezetvédelmi programnak kell tartalmaznia a környezeti elemek állapotának bemutatását és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzését, az ezen alapuló helyzetértékelést. Tartalmaznia kell a fenntartható fejlődéssel összhangban álló, elérni kívánt környezetvédelmi célokat, valamint környezeti célállapotokat is. Tartalmaznia kell továbbá a célok és célállapotok elérése érdekében teendő főbb intézkedéseket, különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat, valamint azok megvalósításának ütemezését. A dokumentumban kell meghatározni a kitűzött célok megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit, az intézkedések végrehajtásának, valamint alkalmazásának várható költségigényét, a tervezett források megjelölésével.

A környezetvédelmi törvény szerint Debrecennek a környezet védelme érdekében együtt kell működnie a környezetvédelmi feladatot ellátó egyéb hatóságokkal, más önkormányzatokkal, egyesületekkel is, ami a megküldött dokumentumok szerint hiányos, legtöbb esetben nem történt meg. Mikepércs, amelynek határában a legnagyobb akkumulátorgyár, katódgyár épül, csak a sajtóból értesült Debrecen városának iparosítási terveiről.

A környezetvédelmi törvény arra is kötelezi Debrecent, hogy a környezetvédelmi tárgyú rendeleteinek, határozatainak tervezetét, illetve a környezet állapotát érintő terveinek tervezetét, különösen a környezetvédelmi programot, a szomszédos és érintett önkormányzatoknak tájékoztatásul, az illetékes környezetvédelmi igazgatási szerveknek pedig véleményezésre küldje meg, mely szervek erre szakmai véleményt fogalmaznak meg. Az Önkormányzat ennek a kötelezettségének sem tett eleget.

A törvénytelenység megszüntetése érdekében egyesületünk kezdeményezte az illetékes kormányhivatalnál Debrecen városával szemben a törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezését.

Különösen szembetűnő volt a közérdekű adatigénylések során megkapott dokumentumokból az, hogy a vonatkozó uniós szabályozás alapján a települések széndioxid kibocsátásának csökkentése érdekében hozott intézkedési terveinek kidolgozásakor nem szükséges figyelembe venni a települések közigazgatási határában belül működő gyárak levegőszennyezését, és a jövőben tervezett ipari létesítmények megvalósulását követő többlet kibocsátást.

Javasoljuk, hogy a hasonló esetek elkerülése érdekében az Európai uniós szabályozás megalkotásakor az akkumulátoripari beruházásokról szóló döntéseket megelőzően - a beruházások környezetét terhelő települések vonatkozásában - egy összehangolt környezetvédelmi terv megalkotását, amit az érintett települések lakosságának tájékoztató

formájában biztosítanak. Illetve javasoljuk a települési környezetvédelmi programok megalkotásánál a települések közigazgatási határain belül működő vagy tervezett ipari létesítmények környezetterhelésének figyelembevételét előírni. Annak érdekében, hogy ne lehessen ezt a szabályozást megkerülni, az Európai uniós tagállamokat javasolt kötelezni, hogy a kiemelt gazdasági övezetnek nyilvánított ipari parkokra szintén vonatkozzon a fenti szabályozás, annak érdekében, hogy az ipari parkok közelében élő lakosokat ne érhesse joghátrány az alapjogaik gyakorlása során.

Szintén magyarországi tapasztalat, hogy a már termelő gyárak esetében rengeteg a jogszabálysértő működés, amellyel veszélyeztetik a környezetet, illetve az ott dolgozók és a környéken élők egészségét. A hatóságok tehetetlenek, a kiszabott bírságok pedig nevetségesen alacsonyak. A magyarországi bírságok kifizetése az óriásvállalatoknak nem jelent problémát. Előfordult olyan eset, amikor a hatóság egymás után többször is ugyanazon veszélyes működés miatt szabott ki pénzbírságot, kötelezve az egyik Magyarországon működő céget a hiányosságok pótlására. A cégek inkább fizetnek, de nem hajtják végre a határozatokban foglaltakat. Ezek a pénzbírságok egy-két millió Ft-ot tesznek ki, míg a gyárak nyeresége évente több milliárd Ft. Ezekről az esetekről részletesen ebben a cikkben tájékozódhat: https://english.atlatszo.hu/2023/09/21/while-the-government-talks-about-strict-regulation-of-battery-industry-the-god-factory-lacks-an-environmental-permit/?fbclid=IwAR1Om1ZAZyyD72TOjadMGkvduXhJppVrFpVFR5exAuyqw32I_jHFCC_OILM

Természetesen a civilek, és az ellenzéki politikai pártok is javasolták, hogy módosítsák a bírságolásra vonatkozó jogszabályokat, de kéréseinknek a kormányzat nem tett eleget. Annak érdekében kérjük az Európai Unió döntéshozóinak jogalkotó közbenjárását, hogy a gyárakat jogszerű működésre lehessen szorítani. Kérjük, hozzanak a tagállamokra nézve kötelező érvényű rendeletet annak érdekében, hogy a bírságolás hasonló elven és nagyságrendben történhessen, mint például az Európai Unió általános adatvédelmi rendelete (2016/679 Rendelet), a GDPR szerint, ahol a személyes adatok megsértése esetében a kiszabható bírságoknak minden esetben hatékonyak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lennie. A GDPR megsértése esetén legfeljebb 10 millió EUR összegű közigazgatási bírság kiszabása lehetséges, illetve vállalkozások esetében az előző pénzügyi év teljes éves világszerte forgalmának legfeljebb 2%-át kitevő összeggel súlytható a vállalkozás ügy, hogy a kettő közül a magasabb összeget kell kiszabni. Hozhatunk példát a fogyasztóvédelem területéről is. Az Omnibus irányelv előírja, hogy amennyiben pénzbírság kiszabására kerül sor, annak maximális összege a kereskedő által az érintett tagállamban vagy tagállamokban elért árbevétel legalább 4 százaléka. A magyarországi gyakorlat szerint a versenyt érdemben érintő kereskedelmi gyakorlatok esetén a bírság összege az előző évi nettó árbevétel legfeljebb 10 százaléka lehet. A fogyasztóvédelmi hatóság eljárása esetén a számviteli törvény hatálya alá tartozó, 100 millió Ft-ot meghaladó éves nettó árbevétellel rendelkező, a kis és közép vállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló törvény hatálya alá nem tartozó vállalkozás esetében a vállalkozás éves nettó árbevételének öt százalékáig, de legfeljebb 500 millió Ft-ig, illetve a fogyasztók széles körének testi épségét, egészségét sértő vagy veszélyeztető, továbbá a fogyasztók széles körének jelentős vagyoni hátrányt okozó jogsértés esetén legfeljebb 2 milliárd Ft-ig terjedhet. Látható, hogy az Európai Unió a vállalkozások jogsértése esetén több területen is alkalmazza a hatékony, arányos, és

visszatartó erejű bírságolás módszerét. Egy minden tagállamra kötelező érvényű, rendeletbe foglalt bírságolási követelményrendszer bevezetésére lenne szükség a súlyosan környezetszennyező, veszélyes akkumulátorgyárak működésének jogsértése esetében is. Hozhatunk további példákat is, hiszen a nemrég elfogadott *a digitális szolgáltatások egységes piacáról szóló Rendelet (2022/2065)* - a megsértése esetére - szintén a hatékony, arányos, és visszatartó erejű bírságolást rögzíti. A rendelet megsértése esetében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a kiróható pénzbírságok maximális összege az érintett közvetítő szolgáltató előző pénzügyi évi globális éves forgalmának 6%-a legyen. Ebbe a körbe sorolható a *2022/1925 Rendelet is, amely a digitális ágazat vonatkozásában a versengő és tisztességes piacokról* szól, és megsértése esetén a kapuőr előző pénzügyi évre vonatkozó teljes világméretű forgalma legfeljebb 10%-ának megfelelő mértékű pénzbírság kiszabását teszi lehetővé. **Úgy véljük, hogy a tagállamok környezetének és az emberek egészségének megóvása érdekében - a tagállamokba települő akkumulátorgyárak esetében - nem tekinthetünk el egy, a felsoroltakhoz hasonló bírságolási rend európai szintű rendeleti kimunkálásától.**

A magyar kormány legfrissebb rendeletével olyan helyzetet kíván teremteni, amelyben lehetőséget ad a hatóságoknak arra, hogy a szennyező akkumulátorgyárak jogsértő működésének megállapítását követően se kelljen azokat szankcionálni. Ezekben az esetekben elegendő egy úgynevezett hatósági szerződést kötnie a szennyező üzemnek a hatósággal, amelyben vállalja, hogy működését a jövőben jogszerűvé próbálja tenni, ezen idő alatt nem kell számolnia sem bírsággal, sem tevékenységének felfüggesztésével, megtiltásával, esetleg az engedélye visszavonásával. E kormányzati lépést a hazai környezetvédelmi civil és szakmai szervezetek a környezetvédelmi szabályok kiüresítéseként és a hatóságok ellehetetlenítéseként értékelték, és követelték a rendelet visszavonását. A kormány pár napon belül tévedésre hivatkozással a rendelet módosítása mellett döntött, azonban ez a módosítás nem tartalmazott olyan kitételeket, amely alapján az akkumulátor ipari létesítmények kivételt jelentenének a szabályzás alól. A kormány, hatóságot érintő lépései világosan mutatják az irányt, amely azt erősíti, hogy e megengedő szabályozással a környezetterhelő, veszélyes üzemek jogellenes működését segítik elő, legalizálják. **Javasoljuk, hogy az Európai Unió a GDPR megsértése esetében eljáró hatóságok mintájára hozzon létre uniós intézményrendszert, amely a közös, uniós szabályok mentén működve hatékony ellenőrzési és szankcionálási gyakorlatot tudna alkalmazni az unió teljes területén működő szennyező ipari üzemek tekintetében.**

Tisztelettel kérjük Alelnök Urat, hogy fontolja meg a fenti javaslatainkat annak érdekében, hogy megvalósuljon az a közös szándékunk, hogy az emberek minél nagyobb mértékben kerüljenek bevonásra azokba a döntésekbe, amelyek a jelenlegi és a jövő generációk számára kiemelten fontos környezetünk értékeinek megóvását veszélyeztetik, valamint olyan jogi környezet jöjjön létre, amely megfelel a ma kihívásainak, és biztosítékot ad a jövő nemzedékének arra, hogy megóvjuk számukra az életük feltételül szolgáló földet, levegőt és vizet!

Új posztjához és a további politikai pályájához sok sikert és jó egészséget kívánunk!

Tisztelettel:

Kozma Éva

Elnök, Mikepércsi Anyák a Környezetért Egyesület